

*Käsitelty yhteistoimintalain mukaisessa neuvottelussa 10.6.2009
Hyväksytty tiedekuntaneuvoston kokouksessa 16.6.2009*

Jyväskylän yliopisto HUMANISTINEN TIEDEKUNTA

Toiminta- ja taloussuunnitelma vuosiksi 2010–2012

1 TOIMINTA-AJATUS

Jyväskylän yliopiston humanistiset tieteet tarkastelevat kulttuuria, taiteita ja traditioita luovia, yhteisöjä muodostavia sekä yhteiskunnissa ja yhteisöissä vaikuttavia ihmisiä. Tiedekunnassa ovat edustettuina kieliä ja viestintää, taiteita ja musiikkia sekä kulttuuria ja historiaa tutkivat alat. Tiedekunta yhdistää humanistisen yleissivistyksen parhaat perinteet laadukkaaseen, tulevaisuutta luotaavaan tutkimukseen ja työelämäsuuntautuneeseen, tehokkaaseen koulutukseen. Tiedekunta vahvistaa suomalaista kulttuuria ja yhteiskuntaelämää myös kansainvälisissä yhteyksissään.

2 TEHTÄVÄ

Painoalat

Tiedekunnan toiminnan painoalat ovat yliopiston hallintoviraston ohjeiden mukaisesti määriteltä niin, että niissä on otettu huomioon tutkimuksen korkea taso, toimintojen laajuus ja kansalliset koulutusvastuut.

Tiedekunnassa tehdään yhtäältä perustutkimusta ja tähdätään teorianmuodostukseen, toisaalta tiedekunta etsii osaamiselleen uusia sovellusalueita yhteiskunnassa. Jyväskylässä vahvasti edustettuja omaleimaisia ja tuloksellisia tutkimuskohteita ovat esimerkiksi kielenoppiminen ja -käyttö, kognitiivinen musiikintutkimus sekä pitkän aikavälin tarkastelua hyödyntävä, monipuoliseen lähdeaineistoon perustuva historiantutkimus. Humanistisen alan omaleimaisuudesta ja innovatiivisuudesta kertovat myös moninaiset teknologiaan liittyvät tutkimushankkeet. Tiedekunnasta johdetaan monikulttuurisuus ja vuorovaikutus-osaamiskeskittymää. Yhdessä edellä mainitut erottavat Jyväskylän humanistisen tiedekunnan monista muista maan humanistisista tiedekunnista.

Tiedekunnan erityisenä vahvuutena on sen monialainen, korkealuokkainen tutkimus ja siihen perustuva opetus. ”Monikärkisyys” tulee jatkossakin säilymään tiedekunnan linjauksena, koska se on tuottanut dokumentoitavissa olevia tuloksia ja myös tulevaisuudessa valittu suuntaus mahdollistaa yhä uusien ja innovatiivisten tulosten saavuttamisen monitieteisessä, kansainvälisesti korkealuokkaisessa tutkimusympäristössä. Wolmar Schildt-instituutti on keskeinen toimija eri tieteenalojen vahvuuksien yhdistämisessä ja se myös tukee ja vahvistaa tiedekunnan tutkimustoiminnan kehittämistä.

Tiedekunta tarjoaa korkealuokkaista ja volyymiltään huomattavaa koulutusta. Jyväskylän yliopiston humanistinen tiedekunta kouluttaa valtaosan maan aineenopettajista. Tiedekunta kouluttaa vieraiden kielten, äidinkielen ja kirjallisuuden, historian sekä musiikin aineenopettajia peruskouluihin, lukioihin ja muihin oppilaitoksiin sekä tutkijoita ja asiantuntijoita moniin yhteiskunnallisiin tehtäviin.

Humanistisen tiedekunnan laitoksilla on poikkeuksellisen paljon yhteiskunnallisen vaikuttavuuden alalle sijoitettavaa toimintaa, joka näkyy niin tutkimuksen kuin opetuksenkin alalla. Myös erilaisten

palvelujen tuottaminen muun muassa hyvinvoinnin, kulttuurin, koulutuksen, teknologian ja kielitaitojen alalla sekä laaja yksityissektorille ja elinkeinoelämään ulottuva asiantuntijuuden hyödyntäminen niin yritysten kuin erilaisten yhdistysten, järjestöjen ja seurojen kanssa on oleellinen osa humanistisen tiedekunnan henkilökunnan ja laitosten toimintaa. Henkilökunta osallistuu ja vaikuttaa yhteiskunnalliseen keskusteluun, päätöksentekoon ja toimintaan monissa eri rooleissa. Tiedekunta vaikuttaa yhteiskuntaan myös muun muassa Soveltavan kielentutkimuksen keskuksen sekä laitosten yhteydessä toimivien instituuttiensa kautta. Tiedekunta valmistautuu omalta osaltaan valtakunnallisen viittomakielen instituutin perustamiseen Jyväskylän yliopistoon.

Humanistisen tiedekunnan laitokset ja oppiaineet ovat monilla aloilla omien oppialojensa tehokkaimpia ja tuloksellisimpia yksiköitä, mikä on havaittu useiden vuosien keskiarvoja tarkastelevissa kaikki maan suuret yliopistot sisältävissä tilastovertailuissa. Tutkimuksen tuloksellisuusvertailuissa humanistinen tiedekunta on menestynyt jo vuosia erinomaisesti paitsi suhteessa toisiin humanistisiin tiedekuntiin niin myös verrattuna mihin tahansa suomalaisen yliopistolaitoksen oppialoihin. Suomen yliopistoallianssin puitteissa tehty laajamittainen valtakunnallinen asemointityö on edelleen vahvistanut kuvaa Jyväskylän humanistien ensiluokkaisesta ja valtakunnan kärjessä toimivasta korkealuokkaisesta tutkimuksesta ja koulutuksesta.

Rakenteellisen kehittämisen keinoin toteutettavat painoalojen vahvistamistoimet

Suomalainen musiikkikampus -yhteistyötä käsittelevä esitys on parhaillaan lausuntokierroksella. Humanistinen tiedekunta tukee yhteistyön toteuttamista, sillä alan yhteistyön tiivistämisen avulla on mahdollista vahvistaa musiikin tutkimus- ja opetustoimintaa.

3 TAVOITTEET JA NIIDEN SAAVUTTAMINEN

3.1 Tutkimus

Tiedekunnan tutkimuksen laatua ja määrää parannetaan entisestään. Julkaisutoiminta on lisääntynyt merkittävästi ja tiedekunnassa on muun muassa kolme tutkimuksen huippuyksikköä, yksi FiDiPro-tutkimusprofessori ja yksi ERC:n Starting Grant -tutkimusrahoitus. Tiedekunta parantaa edelleen asemaansa kansainvälisesti korkeatasoista tiedettä harjoittavana ja laadukasta tutkimusta tuottavana tiedekuntana.

Tutkimuksen alalla humanistisen tiedekunnan avaintavoitteet ovat seuraavat:

- vahvistaa edelleen henkilökunnan tutkimusmahdollisuuksia
- lisätä Suomen Akatemian, Tekesin, EU:n ja muuta kilpailtua tutkimusrahoitusta (erityisesti yksityinen sektori, SHOK:it)
- pitää vertaisarvioitujen julkaisujen määrä ja erityisesti kansainvälinen julkaiseminen nykyisellä korkealla tasolla
- kehittää tiedekunnan sisällä ja yhteistyöverkostojen kesken monitieteistä tutkimustoimintaa
- parantaa post doc -tutkijoiden asemaa yhdessä yhteistyökumppaneiden ja rahoittajien kanssa

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi:

Laitokset toteuttavat ja tarvittaessa uudistavat tutkimusstrategiaansa. Henkilökunnan työsuunnitelmat laaditaan niin, että tutkimustyö ja julkaiseminen vahvistuvat. Kansainvälistä julkaisemista ja yhteistyöverkostojen kehittämistä tuetaan erityisesti. Opettajien ja tutkijoiden opetustyö kytketään kunkin henkilön harjoittamaan tieteelliseen tutkimukseen; myös tutkijat antavat opetusta omalta eri-

tyisältaan. Henkilökuntaa kannustetaan tutkimushankkeiden käynnistämiseen ja verkostoitumiseen. Tiedekunta ja yliopisto tukevat lahjakkaimpien tutkijoidensa urakehitystä.

Wolmar Schildt -instituutti linjaa tiedekunnan tutkimusprofiilia, arvioi tiedekunnan tutkimustoimintaa sekä edistää laadukkaiden, tiedekuntaa yhdistävien, monitieteisten projektien käynnistämistä. Instituutti koordinoi tiedekunnan julkaisutoimintaa (mm. verkkojulkaisuja). Yhteistyötä yliopiston tutkimus- ja innovaatiopalveluiden kanssa tehostetaan hankesuunnittelussa ja -hallinnoinnissa. Tiedekunnan palvelukeskuksen osaamista hyödynnetään hakemusten valmistelussa ja projektien hallinnoinnissa. Allianssiyhteistyön puitteissa osallistutaan erilaisiin kärkihankehakuihin ja haetaan yhteisille hankkeille resursseja valtakunnallisista ja kansainvälisistä rahoitusinstrumenteista.

Arviointi:

Tutkimustoiminnan kehitystä ja suuntia seurataan TUTKA:n ja tiedebarometrin avulla säännöllisesti laitostasolla, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kotimaisten ja ulkomaisten tietokantojen ja julkisten tietojen systemaattisella seurannalla sekä tutkijoiden osalta henkilökohtaisesti työsuunnitelmien ja kehityskeskustelujen avulla.

3.2 Peruskoulutus

Humanistinen tiedekunta ylläpitää ja vahvistaa asemaansa nykyaikaisena ja suosittuna opiskelupaikkana. Korkealuokkaiseen tutkimukseen perustuva opetus on työelämän, yhteiskunnan ja kansainvälistymisen kannalta relevanttia ja antaa monipuolisen yleissivistyksen. Tiedekunta on jo pitkään saavuttanut kaikki tutkintotavoitteensa niin laadun kuin määrän puolesta.

Peruskoulutuksessa humanistisen tiedekunnan avaintavoitteet ovat seuraavat:

- varmistaa maisteriksi opiskelevien tutkimukselliset ja työelämävalmiudet laadukkaalla koulutuksella ja tehokkaalla hopsauksella
- tarkoituksenmukaistaa kandidaattikoulutusta
- pitää yllä tiedekunnan lähes kaikilla tieteenaloilla poikkeuksellisen korkeaa läpivirtausprosenttia
- vankentaa edelleen asemaansa maan vahvimpana aineenopettajakouluttajana
- lisää kansainvälisten perustutkinto-opiskelijoiden määrää

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi:

Kunkin opettajan omakohtaiseen tutkimustyöhön perustuva opetus luo vankan pohjan tulokselliselle koulutukselle. Opiskelijoiden henkilökohtaiset opintosuunnitelmat ovat perustana koko opiskelun jatkuvalle opinto-ohjaukselle. Sivuaineiden vapaata opinto-oikeutta tiedekunnan sisällä laajennetaan laaja-alaisen ja korkealuokkaisen koulutuksen varmistamiseksi. Tutkimus- ja työelämävalmiuksia parantavia opintojaksoja järjestetään sekä suomen- että englanninkielisissä maisteriopinnoissa. Tiedekunnan maisteriohjelmat (tätä kirjoittaessa Digital Culture, Intercultural Communication, Music, Mind and Technology, Musiikkiterapian maisteriohjelma, Arkistonhallinnan maisteriohjelma, Kulttuuripolitiikan maisteriohjelma, yhteistyössä Yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan kanssa) vakiinnutetaan ja niiden tunnettuutta vahvistetaan. Tutkintojen työelämärelevanssi varmistetaan, ja työharjoittelu kytketään entistä tiukemmin koulutukseen. Aineenopettajakoulutusta vahvistetaan edelleen opiskelijavalintaa ja opetussuunnitelmia kehittämällä (mm. ottamalla huomioon työnkuvan muutokset). Allianssiyhteistyön kautta suoritetaan peruskoulutuksen laadun ja tehokkuuden vertaisarviointia sekä kehitetään uusia koulutusratkaisuja sekä työnjakoa allianssin sisällä.

Arviointi:

Koulutuksen valmisteilla olevan laatubarometrin tietoja hyödynnetään barometrin aikanaan valmistuttua. Opiskelijoiden opintomenestystä seurataan hops:iien laatimisen ja tarkistusten yhteydessä sekä seuraamalla tilastoja ja selvityksiä opintosuorituksista, opintojen viivästymisistä ja keskeyttämisistä sekä niihin johtaneista syistä. Opetusta arvioidaan kyselyjen ja opiskelijapalautteen pohjalta, joka otetaan huomioon opetussuunnitelmia kehitettäessä. Työllistymisen omaehtoista säännöllistä seurantaan tehdään yhteistyössä rekrytointi- ja uraohjausyksikön sekä työvoimaviranomaisten kanssa. Laitokset keräävät alumneiltaan tietoja heidän työelämäkokemuksistaan sekä työelämän muuttuvista vaatimuksista.

3.3 Jatkokoulutus

Humanistisessa tiedekunnassa opintoihinsa sitoutuneet, lahjakkaat jatko-opiskelijat pystyvät suorittamaan ripeästi tohtorin tutkinnon. Tiedekunta on saavuttanut laadulliset ja määrälliset tutkintotavoitteensa jo vuosien ajan.

Jatkokoulutuksessa humanistisen tiedekunnan avaintavoitteet ovat seuraavat:

- rekrytoida lahjakkaita ja motivoituneita jatko-opiskelijoita ennen muuta tiedekunnan ja sen laitosten tutkimuksen painoalueille
- taata jatko-opiskelijoille korkeatasoinen ohjaus sekä metodisesti vankka ja työelämään valmistava tohtorikoulutus sekä luoda urapolkua lahjakkaimmille valmistuville
- panostaa väittelevien tohtoreiden tutkimuksen korkeaan laatuun ja tohtorikoulutuksen tavoitteiden saavuttamiseen
- hankkia tutkijakoulujen koordinoitavastuita sekä lisää paikkoja tutkijakouluista
- hyödyntää allianssi-yhteistyöstä saatavat synergiaedut toisiaan täydentävien tiedekuntien oppiaineiden ja laitosten kesken

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi:

Laadukkaan jatkokoulutuksen varmistaa korkealuokkainen henkilöstö, jonka osaamista hyödynnetään laaja-alaisesti ohjauksessa. Laitokset tehostavat jatko-opiskelijoiden rekrytointia jo perustutkintovaiheessa. Ulkomaisia jatko-opiskelijoita rekrytoidaan yhteistyösopimusten, tutkimusverkoston ja maisteriohjelmien kautta. Tiedekunta ohjaa yhdessä yliopiston ja ainelaitosten kanssa resurssija painoaloilla toimivien tohtoriopiskelijoiden rekrytoimiseen sekä täysipäiväisen työskentelyn mahdollistamiseen. Tiedekunta tukee myös työelämässä olevien henkilöiden jatko-opintoja. Väitteilyn jälkeistä tutkijanuraa edistetään muun muassa suuntaamalla vapautuvia resursseja tutkimuspainotteisiin post doc -virkoihin, myöntämällä apurahoja ja tehostamalla urasuunnittelua.

Arviointi:

Tiedekunta arvioi yhteistyössä väitöskirjojen ohjauksesta vastuullisten henkilöiden kanssa saavutettujen tulosten ja niihin käytettyjen resurssien kohtaantoa vuosittain työsuunnitelmista, tutkintorekistereistä ja KORPPI-järjestelmästä saatavien tietojen avulla. Tiedekunnan jatko-opintoja koskeva laatujärjestelmä on keskeinen tuki arvioinnin toteuttamisessa ja päätelmien tekemisessä.

3.4 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Humanistinen tutkimus on erittäin vaikuttavaa, koska tiedekunnan ihmistä, kulttuuria ja yhteiskuntaa laaja-alaisesti tutkivien ja opettavien asiantuntijoiden toiminta ja tutkimustulokset koskettavat jokaista suomalaista. Tällainen vaikuttavuus jää helposti yliopistossa tyypillisesti käytettävien määrällisten mittareiden ulkopuolelle. Humanistinen tiedekunta kehittää yhteiskunta-, työelämä- ja kult-

tuurisuhteitaan sekä tutkimuksen että koulutuksen alalla. Henkilökunta ja opiskelijat osallistuvat ja vaikuttavat aktiivisesti kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen keskusteluun. Tiedekunta vaikuttaa yhteiskuntaan myös muun muassa valtakunnallisia tehtäviä hoitavan ja kielikoulutuspolitiikkaa koordinoivan Soveltavan kielentutkimuksen keskuksen sekä laitosten yhteydessä toimivien instituuttien kautta.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden alueella humanistisen tiedekunnan avaintavoitteet ovat seuraavat:

- tehdä jo aiemmin laaja vaikuttavuuden parissa tehty työ näkyväksi ja siten osoittaa toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus
- parantaa tunnettuuttaan tieteellisen asiantuntijuuden yksikkönä sekä yhteiskunnallisena vaikuttajana
- verkottaa vahvemmin sekä alueellisten, valtakunnallisten että kansainvälisten toimijoiden kanssa
- huolehtia tarjoamansa koulutuksen työelämärelevanssista, seurata valmistuneiden sijoittumista työmarkkinoille ja osallistua täydennyskoulutukseen
- kehittää alumnitoimintaansa

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi:

Tiedekunnan vaikuttavuus perustuu laadukkaaseen tutkimustyöhön sekä siihen, että se kouluttaa osaavia maistereita ja tohtoreita. Opintojen työelämärelevanssista ja koulutuksen vaikuttavuudesta huolehditaan vankentamalla opiskelijoiden työharjoittelujärjestelmää sekä lisäämällä työelämään kohdistuvia opinnäytetöitä ja projektiopintoja. Tiedekunta osallistuu täydennyskoulutuksen järjestämiseen. Tiedekunnan alumnisuhteita hyödynnetään entistä paremmin. Henkilökuntaa kannustetaan osallistumaan asiantuntijakeskusteluun ja yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Korkealuokkainen tutkimus-, julkaisu- ja opetustoiminta on jo sinällään varmin tae yhteiskunnallisesti vaikuttavasta ja merkittävästä toiminnasta. Lisäksi osallistuminen erilaisten julkisten ja yksityisten organisaatioiden kautta tapahtuvaan työhön (ml. komiteat, toimikunnat, yhteistyöelimet) on keskeinen osa yhteiskunnallista vaikuttavuutta, jossa humanistisen tiedekunnan henkilöstö vaikuttaa merkittävästi yhteiskuntaan.

Arviointi:

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittareita ollaan parhaillaan luomassa, ja tiedekunta osallistuu niiden laadintaan ja ottaa ne aikanaan aktiivisesti käyttöön. Tämän lisäksi laitokset suorittavat säännöllisesti oman substanssialansa selvityksiä, joiden perusteella arvioidaan mm. työllistymistä ja koulutuksen uusia suuntia.